

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2018/234

2018 m. vasario 14 d.

kaip 2019 m. Europos Parlamento rinkimuose iškelti Europos aspektą ir padaryti juos dar sklandesnius

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) Europos Sąjungos sutarties 10 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad piliečiai Sąjungos lygiu yra tiesiogiai atstovaujami Europos Parlamente;
- (2) Europos Sąjungos sutarties 10 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad kiekvienas pilietis turi teisę dalyvauti demokratiame Sąjungos gyvenime ir kad sprendimai priimami kuo atviriau ir kiek įmanoma labiau juos priartinant prie piliečių;
- (3) Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad siūlydama kandidatą į Europos Komisijos pirmininkus Europos Vadovų Taryba turi atsižvelgti į Europos Parlamento rinkimus;
- (4) siekiant rinkimuose į Europos Parlamentą iškelti Europos aspektą ir padaryti juos dar sklandesnius, būtina likus pakankamai laiko iki 2019 m. rinkimų atnaujinti ir papildyti kai kuriuos Komisijos rekomendacijos 2013/142/ES ⁽¹⁾ elementus;
- (5) didinti ES demokratinę teisėtumą ir užtikrinti piliečių dalyvavimą Europos lygmens politiniame gyvenime nepaprastai svarbu. Piliečiai būtų labiau pasirengę balsuoti Europos Parlamento rinkimuose, jei geriau suvoktų ES politikos poveikį jų kasdieniam gyvenimui ir tikėtų, kad gali pasisakyti dėl svarbiausių Sąjungos pasirinkimų, tokių kaip ES institucijų vadovų atranka ir būsimų Sąjungos prioritetų nustatymas;
- (6) poreikis didinti atskaitomybę ir skaidrumą turi įtakos ir Komisijai. Komisija peržiūrėjo Komisijos narių elgesio kodeksą ⁽²⁾. Naujasis kodeksas leidžia Komisijos nariams tapti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose be būtinybės išeiti atostogų. Siekiant atsižvelgti į šį pokytį, peržiūrėtos atitinkamos Pagrindų susitarimo dėl Europos Parlamento ir Europos Komisijos santykių taisyklės ⁽³⁾;
- (7) politika, dėl kurios sprendimai priimami Europos lygmeniu, daro tiesioginę įtaką piliečių kasdieniam gyvenimui ir yra juntama vietos lygmeniu. Kad piliečiai galėtų apsispręsti Europos Parlamento rinkimuose, jiems reikia žinoti, ką atneša Europos lygmens permainos. Bendravimas su piliečiais Europos klausimais yra jiems paskata demokratiškai dalyvauti ES politikos formavimo procese. Nuo 2015 m. sausio mėn. šios sudėties Komisija surengė 478 piliečių dialogus visose valstybėse narėse, be kita ko, bendradarbiaudama su instituciniais partneriais, tokiais kaip Europos Parlamentas, nacionaliniai parlamentai, Regionų komitetas ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas. Nuo 2018 m. vasario mėn. iki 2019 m. gegužės 9 d. Komisija surengs ar padės surengti dar maždaug 500 dialogų, bendradarbiaudama su valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijomis, taip pat su Europos Parlamentu ir kitomis Europos institucijomis;

⁽¹⁾ 2013 m. kovo 12 d. Komisijos rekomendacija 2013/142/ES, kaip Europos Parlamento rinkimus padaryti dar demokratiškesnius ir sklandesnius (OL L 79, 2013 3 21, p. 29).

⁽²⁾ 2018 m. sausio 31 d. Komisijos sprendimas dėl Europos Komisijos narių elgesio kodekso (C(2018) 700 final).

⁽³⁾ 2018 m. vasario 7 d. Europos Parlamento sprendimas dėl pagrindų susitarimo dėl Europos Parlamento ir Europos Komisijos santykių peržiūros (2017/2233(ACI)).

- (8) kelios valstybės narės paskelbė pasirengusios aktyviai įsitraukti į plataus pobūdžio viešas diskusijas dėl Europos ateities, ir tokie nacionaliniai dialogai jau vyksta kai kuriose valstybėse narėse. Bendraudamos su piliečiais visoje Europoje ir organizuodamos savo politinėms struktūroms ir praktikai būdingus viešus renginius, valstybės narės galėtų padėti jiems suvokti, koks svarbus jų balsas sprendžiant, kuri vizija geriausiai tinka Europos projektui tęsti. Tokie renginiai turėtų vykti nuo Vadovų susitikimo 2018 m. vasario 23 d. iki 2019 m. gegužės 9 d. aukščiausiojo lygio susitikimo Sibiu, vyksiančio prieš pat Europos Parlamento rinkimus, kuriame valstybių ar Vyriausybių vadovai, tikimasi, padarys išvadas dėl tolesnių Sąjungos veiksmų;
- (9) ugdant Europos politinį sąmoningumą, skatinant rinkėjų aktyvumą ir reiškiant Sąjungos piliečių valią nepaprastai svarbus Europos politinių partijų vaidmuo. Jis galėtų įgyti dar daugiau svorio, jei ateinančiais mėnesiais Europos politinės partijos bendrautų su joms priklausančiomis nacionalinėmis partijomis bei pilietine visuomene ir padėtų suvokti su Europos ateitimi susijusius pasirinkimus ir atstovaujamo piliečių interesus;
- (10) 2014 m. Europos Parlamento rinkimuose pirmą kartą taikyta pagrindinių kandidatų į Komisijos pirmininko pareigas (*Spitzenkandidaten*) sistema;
- (11) šis procesas padėjo padidinti Sąjungos veiksmingumą ir dviem pamatinėmis taisyklėmis – tiesioginiu atstovavimu piliečiams Europos Parlamente ir netiesioginiu atstovavimu jiems per valstybių narių Vyriausybės Europos Vadovų Taryboje ir Taryboje – pagrįstą demokratinį teisėtumą. Jis taip pat prisidėjo prie didesnės Komisijos atskaitomybės, kaip numatyta Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 7 dalyje. Procesas galėtų būti tęsiamas ir tobulinamas artėjant 2019 m. rinkimams į Europos Parlamentą;
- (12) Europos ir nacionalinės partijos turėtų gerokai prieš rinkimų agitacijos kampanijos pradžią, geriausia iki 2018 m. pabaigos, paskelbti, kurį kandidatą į Komisijos pirmininko pareigas jos remia, ir, geriausiai 2019 m. pradžioje, paties kandidato programą. Taip atsirastų skaidresnis ryšys tarp Sąjungos piliečio individualaus balso už politinę partiją Europos Parlamento rinkimuose, tos partijos remiamo kandidato į Komisijos pirmininko pareigas ir kandidato vizijos dėl Europos ateities;
- (13) pagrindinius kandidatus išsirinkdamos atvirai, įtraukiai ir skaidriai, pavyzdžiui, pirminiuose rinkimuose, Europos politinės partijos ir joms priklausančios nacionalinės partijos ši procesą dar labiau sutvirtintų. Be to, tai padėtų labiau patraukti dėmesį ir mobilizuoti rinkėjus;
- (14) Europos Sąjungos sutarties 10 straipsnio 4 dalyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 12 straipsnio 2 dalyje Europos politinėms partijoms skirtas labai svarbus vaidmuo. Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statusas ir finansavimas reglamentuojami Europos lygmeniu. Siekdama Europos politinių partijų skaidrumo, tikrinimo ir demokratinės atskaitomybės Komisija pasiūlė pakeisti atitinkamas taisykles iki 2019 m. Europos Parlamento rinkimų⁽¹⁾. Visų pirma, galimybė gauti Europos Sąjungos bendrojo biudžeto finansavimą atsivertų tik tada, kai su Europos politine partija susijusios partijos paskelbtų jos programą ir logotipą. Piliečiams turėtų būti iš anksto suteikta aiški aktuali informacija, kad jie suprastų, kokį poveikį Europos partijoms daro jų balsai. Nacionalinių partijų renginiai, tokie kaip kongresai, ir jų rinkimų agitacijos kampanijos yra tinkamos ir veiksmingos priemonės, kurios irgi padeda atskleisti ir išryškinti jų sąsajas su Europos politinėmis partijomis;
- (15) Europos Parlamento rinkimų agitacijos kampanijas pradėjus gerokai anksčiau negu praityje ir, artėjant kampanijai, dalyvaujančioms nacionalinėms partijoms pranešus, su kuriomis Europos partijomis jos susijusios, galėtų labiau išryškėti šių rinkimų Europos aspektas;
- (16) artėjant kampanijos pradžiai, geriausiai tada, kai skelbs savo kandidatus į Komisijos pirmininko pareigas, Europos politinės partijos raginamos nurodyti, atsižvelgiant į nacionalinių partijų politinių konsteliacijų ypatumus valstybėse narėse, prie kurios frakcijos jos ketina prisijungti Europos Parlamente arba kokią Europos Parlamento frakciją jos ketina sukurti per naują jo kadenciją. Taip nacionalinių partijų, Europos politinių partijų ir Europos Parlamento frakcijų sąsaja taptų dar skaidresnė;

⁽¹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo, COM(2017) 481, 2017 m. rugsėjo 13 d.

- (17) skatindamos ir padėdamos informuoti rinkėjus apie nacionalinių partijų ir Europos politinių partijų sąsajas per Europos Parlamento rinkimų agitacijos kampanijas ir, kai įmanoma, taip pat šių rinkimų balsavimo biuleteniuose, valstybės narės padidintų Europos politinių partijų ir jų siūlomų platformų matomumą visame Europos Parlamento rinkimų procese;
- (18) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 22 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad Sąjungos piliečiai turi teisę balsuoti ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus valstybėje narėje, kurioje pasirinko gyventi, o Tarybos direktyvoje 93/109/EB ⁽¹⁾ nustatytos išsamios priemonės Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus;
- (19) siekiant paskatinti piliečius dalyvauti Europos Parlamento rinkimuose ir išryškinti šių rinkimų Europos aspektą, raginama stengtis nustatyti ir plačiau taikyti valstybėms narėms rengiant ir administruojant šiuos rinkimus sukauptą geriausią praktiką ir įgyvendintas priemones, įskaitant su kitoje valstybėje narėje gyvenančių Europos piliečių teise balsuoti susijusias priemones ir mažiau atstovaujamų grupių, įskaitant neįgaliuosius, raginimą naudotis rinkimų teise;
- (20) atsižvelgiant į pastarojo meto rinkimuose ir kampanijose kilusias kibernetinių atakų ir dezinformacijos grėsmes rinkimų procesui, reikėtų skatinti valstybes nares dalytis su panašiais klausimais susijusia patirtimi;
- (21) valstybėms narėms ir Europos bei nacionalinėms politinėms partijoms tenka ypatinga atsakomybė už didesnę Europos Parlamento rinkimų demokratiškumą ir sklandumą,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Europos piliečių įtraukimas į diskusijas Europos klausimais artėjant Europos Parlamento rinkimams

1. Nuo Vadovų susitikimo 2018 m. vasario 23 d. valstybės narės turėtų organizuoti, atsižvelgdamos į savo nacionalines politines struktūras ir praktiką, viešus renginius, kuriuose įtrauktų piliečius į viešas diskusijas Europos Sąjungos ir Europos ateities klausimais. Šie vieši renginiai turėtų būti organizuojami iki 2019 m. gegužės 9 d. Vadovų susitikimo Sibiu, vyksiančio prieš pat rinkimus į Europos Parlamentą.

Tuo pačiu laikotarpiu Europos politinės partijos ir nacionalinės partijos turėtų padėti piliečiams suvokti probleminius Sąjungos lygmens klausimus ir informuoti, kaip juos ketina spręsti per artėjančią kadenciją.

Parama kandidatui į Europos Komisijos pirmininko pareigas

2. Likus pakankamai laiko prieš Europos Parlamento rinkimus, geriausia iki 2018 m. pabaigos, kiekviena Europos politinė partija turėtų paskelbti, kurį kandidatą į Komisijos pirmininko pareigas ji remia. Jos taip pat turėtų paskelbti paties kandidato politinę programą, geriausia 2019 m. pradžioje.

Europos politinės partijos ir joms priklausančios nacionalinės partijos raginamos atrinkti savo pagrindinius kandidatus atvirai, įtraukiai ir skaidriai.

Nacionalinės politinės partijos turėtų užtikrinti, kad skleidamos su Europos Parlamento rinkimais susijusią savo politinę informaciją, taip pat ir per politines transliacijas, jos kartu informuotų piliečius apie remiamą kandidatą į Komisijos pirmininko pareigas ir jo programą.

Rinkėjų informavimas apie nacionalinių partijų ir Europos politinių partijų sąsajas

3. Europos Parlamento rinkimuose dalyvaujančios nacionalinės politinės partijos turėtų, atsižvelgdamos į nacionalinių partijų politinių konsteliacijų ypatumus valstybėse narėse, iš anksto prieš tuos rinkimus, neprasidėjus rinkimų agitacijos kampanijai, viešai paskelbti, ar jos susijusios su kuria nors Europos politine partija, jei taip, su kuria, ir kurį pagrindinį kandidatą jos remia.

Nacionalinės politinės partijos turėtų kiek įmanoma aiškiau pateikti šią informaciją, įskaitant, kai tinka, Europos politinės partijos logotipą, visoje kampanijos medžiagoje, pranešimuose ir politinėse transliacijose.

⁽¹⁾ 1993 m. gruodžio 6 d. Tarybos direktyva 93/109/EB, nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus (OL L 329, 1993 12 30, p. 34).

artėjant kampanijos pradžiai, geriausiai tada, kai skelbs savo kandidatus į Komisijos pirmininko pareigas, Europos politinės partijos raginamos nurodyti, prie kurios frakcijos jos ketina prisijungti Europos Parlamente arba kokią Europos Parlamento frakciją jos ketina sukurti per naują jo kadenciją.

Rinkėjų informavimo apie nacionalinių partijų ir Europos politinių partijų sąsajas skatinimas ir sąlygų tam sudarymas

4. Valstybės narės turėtų skatinti ir padėti teikti informaciją rinkėjams apie nacionalinių partijų ir Europos politinių partijų sąsajas ir jų pagrindinius kandidatus prieš ir per Europos Parlamento rinkimus, pavyzdžiui, leisdamos ir skatindamos nurodyti tokią sąsają kampanijos medžiagoje, Europos partijoms priklausančių nacionalinių ir regioninių partijų interneto svetainėse ir, kai įmanoma, šių rinkimų balsavimo biuleteniuose.

Sklandus organizavimas

5. Kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos raginamos, Komisijai remiant, susitikti 2018 m. pavasarį ir pasidalyti geriausia praktika ir praktinėmis priemonėmis, kaip užtikrinti, kad kitoje valstybėje narėje gyvenantys Europos piliečiai galėtų pasinaudoti savo teise balsuoti toje valstybėje narėje, o mažiau atstovaujamos grupės, įskaitant neįgaliuosius, būtų paskatintos naudotis rinkimų teise, ir kaip apskritai didinti rinkimų demokratiškumą ir paskatinti aktyvų dalyvavimą juose.

Kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos toliau raginamos nustatyti, remiantis valstybių narių patirtimi, geriausią rinkimų procesui kylančių kibernetinių atakų ir dezinformacijos grėsmių nustatymo, mažinimo ir valdymo praktiką.

Ši rekomendacija skirta valstybėms narėms ir Europos bei nacionalinėms politinėms partijoms.

Priimta Briuselyje 2018 m. vasario 14 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER
